

לכבוד שבת קדש - פרשת בשלח תשפ"ב

זוהב הארץ ההיא טוב - זו תלמודה של א"י

דף שבועי לעיסוק בסוגיות ארץ ישראליות - נכתב ע"י חגי צמיר

מה עשתה ? נמלה אֶלֶף עֶבְדִים וְאֶלֶף נִשְׁפָחוֹת וְהֶעֱמִידָה אוֹתָן שוֹרוֹת שוֹרוֹת, אֶמְרָה פֶּלֶן יִסַּב לְפִלּוֹנִית וּפְלוֹנִית תִּסַּב לְפִלּוֹנִי, (=פלוני יתחתן עם פלונית, ופלונית לפלוני) וְוָנָה אוֹתָן בְּלִילָה אַחַת. לְמַחֵר אֶתּוֹן לְגַבָּה (=למחרת חזרו אליה) דִּין מוֹחִיָּה פְּצִיעָא (=זה ראשו שבור), דִּין עֵינֵי נְשִׁיטָא (=זה עינו בחוץ), דִּין רְגְלִיָּה תְּבִירָא (=זה רגלו שבורה). אֶמְרָה לְהוֹן מַה לְכוֹן (=אמרה להם, מה קרה לכם ?) דָּא אֶמְרָה לִית אָנָּא בְּעֵי לְדִין (=זו אמרה אני לא רוצה את זה כבעלי), וְדִין אֶמְרָה לִית אָנָּא בְּעֵי לְדָא (=זוה אמר אני לא רוצה את זו כאשתי). מִיָּד נִשְׁלַחָה וְהִבִּיָּאָה אֶת רַבִּי יוֹסִי בַר חֲלַפְתָּא, אֶמְרָה לוֹ לִית אֱלוֹק פְּאֶלְקָכוֹן, אֶמַת הִיא תוֹרְתְכוֹן נָאָה וּמְשַׁבַּחַת יָפָה אֶמְרַת. אֶמְרָה לָא כָּךְ אֶמְרַתִּי לָךְ, אִם קִלְה הִיא בְּעֵינֵיךָ קִשָּׁה הִיא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּקָרִיעַת יַם סוּף, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַה עוֹשֶׂה לָּהּ מוֹנֵן בְּעַל פְּרָחוֹן שְׁלֵא בְּטוֹבָתָן, הֲדָא הוּא דְכָתִיב: אֱלֹקִים מוֹנֵשֵׁב יְחִידִים בֵּיתָהּ מוֹצִיא אֲסִירִים בְּבוֹשָׁרוֹת, מַהוּ בְּבוֹשָׁרוֹת, בְּכִי וְנִשְׁרֹת, מֵאֵן דְּבַעֵי אֶמְרָה שִׁירָה (=מי שמרוצה מהזיווג שקיבל אומר שירה) וּמֵאֵן דְּלָא בְּעֵי בְּכִי (=ומי שלא מרוצה בוכה). כֵּךְ גַּם אִמְרוּ חַכְמֵינוּ בְּגִמְרָא: "קִשָּׁה לְזוּגָם (לשדך איש ואישה) כְּקָרִיעַת יַם סוּף" (סנהדרין כב). הַהֲשׁוּאָה שֶׁל זִיווּג דוּוּקָא לְקָרִיעַת יַם סוּף הִיא מִפְתִיעָה. שְׁהֵרִי זִיווּג הוּא צִירוּף וְאִיחּוּד, וְלֹא קָרִיעָה. לְכַאוּרָה, מְדוּבָר בְּשָׁנֵי הַפְּכִים גְּמוּרִים, שְׁתֵּי פְעוּלוֹת מְנוּגְדוֹת לְגִמְרֵי. אֲלֵא נִרְאָה שְׁחִז"ל הַתִּיחֶסוּ, אֲוֹלִי, לְמַהֲלַךְ הַנְּפֹשִׁי שְׁצָרִיךְ כָּל אָדָם לְעַבּוֹר כְּתַנְאֵי לְזוּגִיּוֹת מְאוּשְׁרֹת: הוּא צָרִיךְ לְקָרוֹעַ מִשְׁהוּ מַעֲצָמוֹ. הַדִּימוּי, וּפְעוּלָה שֶׁל קָרִיעָה לְשֵׁם חִיבוּר, מוֹפִיעַ כְּבָר בְּפִרְשָׁה הַרְאֵשׁוֹנָה שְׁבַתוֹרָה: כְּדִי לְזַכּוֹת בְּקִשְׁרָה עִם חוּה, הִיא צָרִיךְ אָדָם לְקָרוֹעַ מַעֲצָמוֹ צִלְע. הַרְבֵּי סוֹלוּבִיִּצְיָיק הַסְּבִיר שְׁזָהוּ סְמַל לְדִרִישָׁה מֵאָדָם לוֹוֹתָר עַל יְהִירוֹתוֹ, עַל תְּחוּשַׁת שְׁלֵמוֹתוֹ הַעֲצֵמִית, וּלְפָנֹת מְקוּם לְבַת זוּגוֹ. הַרְבֵּי הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַקְשֵׁר זֶה בְּמוֹשֵׁג הַקְּבִלִי "צִמְצוּם". מוֹשֵׁג הַמְצִיִּין אֶת הַפְּעוּלָה שֶׁעֲשָׂה הַקְּבִלָּה כְּדִי לְפָנֹת מְקוּם לְכָל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם. פְּעוּלַת הַצִּמְצוּם - 'לְהַצְטַמְצֵם', הִיא פְּעוּלָה שֶׁרַק לְאַחֲרֵיהּ מִתְּפַנֶּה מְקוּם לְאַחֵר. וְאֲוֹלִי נִלְמַד מְכַאֵן, שְׁכַדִּי לְפָנֹת מְקוּם לְאַחֵר - זֶה פְּעוּלָה קִשָּׁה עַד מְאֹד. קִשָּׁה לְפַעֲמִים, כְּקָרִיעַת יַם סוּף. כֵּךְ גַּם לְגַבֵּי פְּרִנְסָה. אִפְשָׁר לְהִילָחֵם אַחַד בְּשָׁנֵי, כִּי כָּל אַחַד רוֹצֵה לְזַכּוֹת בִּירוֹתוֹ, וְכֵךְ אֲוֹלִי יִהְיֶה לִי יוֹתֵר. אֲבָל דַּע לָךְ, שְׁדוּוּקָא הוּוִיתוֹר וְהַצְמִצוּם שֶׁלְךָ, הַתְּחַשְׁבוֹת בְּזוּלָה, פִּינּוּי מְקוּם לְאַחֲרִים, דוּוּקָא זֶה יְבִיא לָךְ בְּרַכָּה גְּדוּלָה יוֹתֵר. פְּרִנְסָה מֵאֵת ה'.

כְּדִי לְחַבֵּר וּלְזַכּוֹת בִּירוֹתוֹ, יֵשׁ קוּדָם כָּל צוּרֵךְ לוֹוֹתֵר. זוּהִי פְּעוּלָה שֶׁעַל הָאָדָם לְעַשׂוֹת בְּעַצְמוֹ. וְכֵךְ אִמְרָה הַקְּבִלָּה כְּאִשְׁר

בְּפִרְשַׁתְנוּ אֲנִי קוֹרְאִים עַל קָרִיעַת יַם סוּף. כִּידוּעַ, הַהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח מְבִיאָה מְדוּרָה, לְפִיּוֹ בְּקָרִיעַת יַם סוּף הִיוּ פִי חֲמֵשׁ נִיִּסִים וּמִכּוֹת מֵאִשְׁר בְּכָל מִכּוֹת יְצִיאַת מִצְרַיִם בִּיחָד: "רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אֹמְרָה: מִנֵּיּוֹן אֶתְּהָ אֹמְרָה שְׁלָקוּ הַמְּצָרִים בְּמְצָרִים עֶשְׂרֵה מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת? בְּמְצָרִים - מַה הוּא אֹמְרָה? וְיִאֲמָרוּ הַחֲרֻטְמִים אֵל פְּרָעָה: אֶצְבַּע אֱלֹקִים הִיא. וְעַל הַיָּם - מַה הוּא אֹמְרָה? וְיִרְאֵה יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָּה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם, וְיִרְאֵה הָעָם אֶת ה', וְיִאֲמָנוּ בָּהּ וּבְמֹשֶׁה עֲבָדָיו. כְּמַה לָּקוּ בְּאֶצְבָּעוֹ? - עֶשְׂרֵה מִכּוֹת. אֲמָרוּ מִעֲתָה: בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשְׂרֵה מִכּוֹת, וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת". בְּמִילִים אַחֲרוֹת, קָרִיעַת יַם סוּף נִחְשַׁבְתָּ לְאַחַד הַנִּיִּסִים הַעַל טְבַעִיִּים הַגְּדוּלִים בִּירוֹתוֹ, פִּי חֲמֵשׁ מִנִּיִּסֵי יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְהִנֵּה, בְּעִיּוֹן בְּסִפְרוֹת חִז"ל, אֲנִי מוֹצֵאִים שְׁחִז"ל מְשׁוּוִים כְּמַה עֲנִינִים שֶׁלְכַאוּרָה הֵם שְׁגֵרִיתִים וְיוֹמִיוֹמִיִּים, לְנֶסֶת הַעֲצוּם הַזֶּה. כֵּךְ אֲנִי מוֹצֵאִים בְּמִסְכַּת פְּסַחִים (דף קי"ח עמוד א') מוֹבָא "אִמְרָה רַב שִׁזְבִי מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה קִשְׁיָן מוֹזוּנְתִיו שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם סוּף דְּכָתִיב 'וּתַתּוֹן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר' וְסִמֵּךְ לִיה 'לְגוּזוֹר יַם סוּף לְגוֹרִים' (תְּהִלִּים קל"ו)". הַכְּתוּב מְשַׁבַּח אֶת ה' שֶׁהוּא נוֹתֵן מְזוּנּוֹת לְכָל בָּשָׂר וּמִיָּד אַחֵר כֵּךְ שְׁבַקְעָה אֶת יַם סוּף לְגַזְרִים, וּמְכַאֵן, לּוֹמְדִים חַכְמִים, שְׁשָׁנֵי נִיִּסִים אֲלוֹ שׁוּוִים בְּעוֹצְמָתָם. הַעֲנִין הַשָּׁנִי בּוֹ אֲנִי מוֹצֵאִים הַשְׁוֹאָה לְקָרִיעַת יַם סוּף, הוּא אִפְּיֵלוֹ עוֹד יוֹתֵר מִדְּהִים וּמִסְקָרוֹן. בְּצִיפּוּרֵי שֶׁל הַמֵּאָה הַשְּׁנִיָּה יֵשֵׁב ר' יוֹסִי, שְׁבַחֲיֵי הַיּוֹם יוֹם שֶׁלּוֹ נִפְגַּשׁ עִם לֹא מַעֲטָ בְּעַלֵּי דִיעוֹת אַחֲרוֹת מֵאִשְׁר יְהוּדוֹת - מִיָּנִים, נוֹצְרִים, גְּנוֹסְטִיִּים וְעוֹד. הַמְדַרְשׁ שְׁרוּצָה לְעַסוּק בְּשִׂאלוֹת יִסוּד שֶׁל הָעוֹלָם הַיְהוּדִי, מְצִיג אֹתָם כְּדִיוֹן בֵּין ר' יוֹסִי לְמִטְרוֹנִיתָה / מִטְרוֹנָה אַחַת. אֹתָהּ מִטְרוֹנָה הִיא אִשָּׁה עֲשִׂירָה, כְּנִרְאָה רוֹמִית, שְׁמֵאֲתַגְרַת אֶת ר' יוֹסִי בְּשִׂאלוֹת יִסוּד בְּעֵינֵי יְהוּדוֹת. וְכֵךְ מוֹבָא בְּמִדְרָשׁ בְּרֵאשִׁית רַבָּה (פְּרָשָׁה ס"ח, פְּסָקָה ד'): "רַבִּי יְהוּדָה בַּר סִימוֹן פָּתַח "אֱלֹקִים מוֹנֵשֵׁב יְחִידִים בֵּיתָהּ" (תְּהִלִּים ס"ח), מְטְרוֹנָה שְׁאֵלָה אֶת רַבִּי יוֹסִי בַר חֲלַפְתָּא אֶמְרָה לוֹ לְכַמָּה יָמִים בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ ? אֶמְרָה לָהּ לְשֵׁנֶשֶׁת יָמִים, כְּדְכָתִיב 'כִּי נִשְׁנַת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ' (שְׁמוֹת, כ'). אֶמְרָה לוֹ מַה הוּא עוֹשֶׂה מֵאוֹתָהּ שְׁנֵה וְעַד עַכְשָׁיו ? אֶמְרָה לָהּ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב וּמוֹנֵן וְוָנִים, בְּתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי לְפִלּוֹנִי, אֲנִשְׁתוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי לְפִלּוֹנִי, מְמוֹנֵן שֶׁל פְּלוֹנִי לְפִלּוֹנִי. אֶמְרָה לָהּ, וְדָא הוּא אֶמְנוּתִיָּה, (=וְזוֹ הִיא אוֹמְנוּתוֹ?) אֵפֶי אֲנִי יוֹכֵלָה לְעַשׂוֹת כֵּן, כְּמַה עֲבָדִים כְּמַה נִשְׁפָּחוֹת יֵשׁ לִי ? לְשַׁעֲרָה קִלְהָ אֲנִי יוֹכֵלָה לְוָנֵן. אֶמְרָה לָהּ, אִם קִלְהָ הִיא בְּעֵינֵיךָ, קִשָּׁה הִיא לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּקָרִיעַת יַם סוּף. הַלֵּךְ לוֹ רַבִּי יוֹסִי בַר חֲלַפְתָּא

בני ישראל פונים אליו בקריאה להצלה רגע לפני קריעת ים סוף ויאמר ה' אל-משה מה-תצעק אלי דבר אל-בני-ישראל ויאמרו כביכול אומר הקב"ה, מה אתה רוצה ממני? עליכם מוטלת החובה לעשות. כמאמר החסידי ה' ילקחם לכם ואתם תהרשו ה' יתן לכם לחם, אם אתם תחרשו. אם אתם תעשו את הפעולה הנדרשת ה' יתן לכם לחם. כדי להתחבר לבת זוג, כדי לזכות בפרנסה ולחם, חובה עלינו לעשות את המעשה. וכשאתה מצטמצם, מוותר ונותן מקום לאחרים, הדבר מאפשר לזכות בברכה הגדולה של השפע האלוקי היורד ומתחבר אליך.

=====

בעקבות סדרה של התקפות טרור מצד מסתננים, שהגיעה לשיאה ברצח ברחובות, ערך צה"ל מ-28 בפברואר עד 1 במרץ 1955 פעולת תגמול כנגד הצבא המצרי ברצועת עזה שבשליטת מצרים, מבצע שכונה "חץ שחור" (פעולת עזה). כשלושה שבועות לאחר מכן, בליל 24-25 במרץ, שוב חדרה חוליית מסתננים מעזה. החוליה הגיעה למושב פטיש, מושב עולים מכורדיסטן, בצפון-מערב הנגב, ותקפה ברימונים וביריות חוגגים בחתונה שנערכה אותה שעה בחצר אחד הבתים. בהתקפה נרצחה ורדה פרידמן, מדריכה מכפר ויתקין, ונפצעו עוד כעשרים.

ההתקפה זעזעה את המדינה והשפיעה עמוקות על שר הביטחון דוד בן-גוריון. לדברי ההיסטוריון מוטי גולני, תגובותיו של בן-גוריון, כמו אלה של ראש הממשלה משה שרת והרמטכ"ל משה דיין, "היו זועמות יותר מאשר תגובותיהם באירועים קודמים או מאלה שבאו לאחר מכן. את הזעם של בן-גוריון אפשר להשוות אולי רק לתגובתו על הרצח במעלה עקרבים, שנה קודם לכן". תושבי מושב פטיש ביקשו לנטוש אותו; בן-גוריון, שהגיע למושב, כדי לנסות להרגיע את הרוחות, מצא את התושבים מוכנים לעלות על משאיות שיפנו אותם.

בעקבות ההתקפה העלה לראשונה בן-גוריון הצעה ליזום פעולה צבאית נרחבת במטרה לכבוש את רצועת עזה מידי המצרים (או במילותיו: "לגרש [את] המצרים מרצועת עזה"). לדעתו, לא היה מנוס מפעולה כזו כדי להתמודד עם מכת ההסתננויות. בנוסף, הוא גרס כי הפרת הסכמי שביתת הנשק על ידי המצרים, לרבות חסימת מעברן של ספינות ישראליות בתעלת סואץ (פרשת הספינה 'בת גלים' בסתיו 1954), מצדיקה פעולה כזו. בריאיון לעיתונות אמר בן-גוריון: "אך יש עוד סיבה, סיבה חינוכית ומוסרית. הבט על היהודים הללו. הם באים מעיראק, מכורדיסטן, מצפון-אפריקה... הם באים מארצות, שם היה דמם הפקר, שם מותר היה להתעלל בהם,

לענותם, להכותם, להתאכזר אליהם. כבר התרגלו לכך כי הם קרבנות חסרי אונים של הגויים. כאן עלינו להוכיח להם כי דמם אינו עוד הפקר; כי יש מדינה ויש צבא לעם היהודי, אשר לא ירשו כי יעשו עוד בהם שפטים: כי יש מחיר לחייהם ולרכושם. עלינו לזקוף קומתם, לנטוע בהם הרגשת קוממיות וגאווה. עלינו להמחיש להם כי מי שקם עליהם לא ימלט מעונש, כי הם אזרחים במדינה ריבונית, האחראית לחייהם ולשלומם".

ביום שלמחרת הפיגוע נפגש בן-גוריון עם הרמטכ"ל דיין, ומתוך שכנוע כי אין מנוס מצעד זה, הורה לו להעריך כמה זמן צפוי להימשך כיבוש הרצועה והאם צה"ל מוכן למלחמה כוללת. באותו ערב נפגש בן-גוריון עם ראש הממשלה שרת, שהביע את התנגדותו. ביום שלמחרת כונסה ישיבה דחופה של ראשי מפא"י והרמטכ"ל כדי לדון בהצעה, והיא זכתה לתמיכתם של רוב החברים, שהסכימו כי הסטטוס-קוו של הסכמי שביתת הנשק היה כלא היה. בישיבת הממשלה ב-29 במרץ נדונה ההצעה באריכות. משה שרת כתב ביומנו: "ב"ג [נטל את] רשות הדיבור ופתח במשאו. דיבר כשעה. במידה שגולל יריעת ניתוחו כן גבר המתח מסביב עד שבהשמיעו את ההצעה לגרש את המצרים מרצועת עזה לא נפל כבר הדבר כפצצה אלא בא כפתרון חידה שרוב המסובים כבר ניחשוהו. המתנגדים, בראשות שרת, העלו מגוון נימוקים. החששות העיקריים היו מסנקציות צבאיות וכלכליות מצד המעצמות, וכן מהתפרצותה של מלחמה כוללת עם מצרים או אף עם כל מדינות ערב. ביומנו מספר שרת: "נאום ב"ג היה עז ונמרץ, מלא חרון על החולקים עליו שלדעתו טחו עיניהם מראות את החזות הרת האסון וקצרה דעתם מלהבין כי ישועתנו רק במעשה הנועז, אם ייעשה במועדו, בטרם תוחמץ שעת הכושר. ביקש לעשות חשבון צדק אתי על שאמרתי בישיבה קודמת כי אלמלא החלטת או"ם ב-1947 לא היתה קמה המדינה ב-1948. "לא ולא", זעק, "רק העזת היהודים הקימה [את] המדינה ולא החלטת 'אום-שמום'" (כינוי זה חזר ונשנה בפי בן גוריון פעם אחרי פעם במהלך נאומו). ודאי, ההחלטה היתה חשובה, אבל גם אלמלא באה לעולם היו היהודים משיגים את עצמאותם בהמשך המאבק".

כעבור חודש, ביום העצמאות השביעי (27 באפריל 1955, ה' באייר תשט"ו), נאם בן-גוריון באירוע המרכזי של מצעד צה"ל, שהתקיים באצטדיון רמת גן. עיקרו של הנאום היה תגובה תקיפה להחלטותיה האנטי-ישראליות של ועידת בֶּאֶנְדוֹנְג (ועידת היסוד של ארגון המדינות הבלתי-מזדהות), שנערכה מספר ימים קודם לכן:

לא נהיה כפויי-תודה לדברים חשובים שנשמעו בעצרת-או"ם ולהחלטה האפלטונית שנתקבלה למען הקמת המדינה, – אבל

בברכת שבת שלום ומבורך – הגי עמיצור

<https://lp.vp4.me/fw3x>

לקבלת הדף במייל היכנסו לקישור

לכבוד שבת קדש – פרשת בשלח תשפ"ב

זוהב הארץ ההיא טוב – זו תלמודה של א"י

דף שבועי לעיסוק בסוגיות ארץ ישראליות – נכתב ע"י חגי צמיר

לא עוד שלוש השבועות. לא עוד קריאה לקב"ה שיסייע לנו אלא מהתצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו עלינו מוטלת החובה לעשות, לייזם וליצור. כדאי וחשוב אולי להזכיר לעצמנו את הדברים, במיוחד על רקע האירועים בשנה האחרונה, בה נראה שוויתורים לשכננו הערבים, רק גוררים תגובה חריפה יותר מצידם. כך עולה גם מאירועי הימים האחרונים בהם נעשים נסיונות למנוע נטיעת עצים בארץ ישראל.

ובזכות נטיעת עצים בארץ ישראל, שב העם זוכה בארצו. כמאמר הרב קוק: חשק נטיעת אילנות הוא חפץ הטבת הדורות הבאים. כשמתחשק לך לטעת עץ, דע לך שזה בגלל החשק והרצון להיטיב לדורות הבאים. עם ישראל שחזר לארצו כיסה את הארץ במעטה ירוק של עצים ויערות. שכנינו ואויבינו שמו להם למטרה לשרוף ולהשמיד, לכלות ולחסל. אין מחר, זה מה שמתחשק לי היום.

עלינו לזכור ולהזכיר לעצמנו מפעם לפעם. ה' ילחם לכם ואתם תחרשון ה' יתן לכם לחם, אם אתם תחרשו. אם אתם תעשו את הפעולה הנדרשת ה' יתן לכם לחם. או במילותיו של בן גוריון עתידנו אינו תלוי במה יאמרו הגויים, אלא במה יעשו היהודים!

נכיר הדברים כהויתם, כי בלי עמלנו, מאבקנו וגבורתנו – לא היו כל תוצאות לדברים היפים ולהצהרות הנאות. ואל נתרגש, איפוא, יתר על המידה מדברים לא יפים ומהצהרות לא נאות. ההיסטוריה אינה נעשית על-ידי דיבורים – אלא על-ידי מעשים. [...]

אנו מדינה צעירה, אבל מדינה זו חודשה והוקמה על-ידי עם עתיק. במסענו הארוך [...] על פני הזירה העולמית נפגשנו עם הרבה אומות ומדינות. [...] ראינו הרבה תמורות וחליפות, וגם שבענו תלאות ומאבקים, וצברנו ניסיון-חיים כמעטים שבעמים; ולא מתוך כותרות צעקניות וקיקיוניות של עיתונים יומיים – אלא מתוך אספקלריה היסטורית מרחיקה ראות – נסתכל לדברים הנעשים סביבנו. מתוך ניסיון רב-דורות זה נדע ונכיר מקומנו הצנוע במערכת הכוחות בעולם, ולא נתרברב בנצחונות ובכבושים [...] אבל גם נדע שלא להתבטל בפני אחרים, ויהיו האחרים תקיפים ועשירים וחזקים [...] וגם נתרחק מכל שמץ של יהירות ושחצנות, שכוחה אינה אלא בהבל-פיה; אבל נגיד בכל הגילוי והפשטות והאמת לכל ידידינו [...] כי דורות חלוצים עמלו על תקופת מולדתנו העתיקה וטובי בנינו ובנותינו חרפו נפשם למות על עצמאותה – לא על מנת שתהיה מדינת-חסות.

כבן העם היהודי אני אומר: – כל הכבוד למוסדות או"ם וחברותיה, אבל כל עוד נבואת ישעיהו: "כי לא ישא גוי אל גוי חרב" לא נתקיימה, וכל עוד שכנינו זוממים לכלותינו – לא יכון בטחוננו, אלא על כוחנו אנו. [...] אין עם אדוק יותר מאתנו בעקרונות המונחים ביסודו של או"ם – אבל או"ם שאנו רוצים ביקרו ובסמכותו הוא לפי-שעה רק אידיאל. ומועצת-הבטחון פועלת מתוך משוא-פנים והפליה בולטת [...] בתחומינו הולכים ומתמידים מעשי-רצח וחבלה, שוד והסגת-גבול על ידי שכנינו, ועלינו להפסיק אותם, – גם אם אחרים אינם רוצים או אינם יכולים לעשות זאת.

לא בזירה העולמית, אלא מבפנים יחזק ישראל ויעמוד. משטר חלוצי ויציב במדינה, הגברת עליה, היחלצות להפרחת השממה, התנדבות למיזוג הגלויות, בנין תעשיות בסיסיות, הגברת טיב עבודתנו ופרייונה, טיפוח המחקר המדעי, חתירה להתפרנס אך ורק מעמל כפינו, הקטנת הזיקה שלנו לכוחות חוץ עד המינימום, ועל הכל – שקידה מתמדת על הגברת כוחותינו ובטחוננו וקיום בטחוננו בכוחותינו-אנו. אלה הם הדברים שיקבעו גורלנו יותר מכל גורם חיצוני בעולם. עתידנו אינו תלוי במה יאמרו הגויים, אלא במה יעשו היהודים!